

Kaavan laatijan vastine

ALAVUDEN RANTAOSAYLEISKAAVAN 5. OSA / TÖYSÄN ALUEEN JÄRVET
/ OSA-ALUE 3

Nähtävilläoloaika 18.9-18.10.2024 (ehdotus)

1 Lausunnot

1.1 Telia Finland Oyj

1.1.1 Lausunto

Teliällä ei ole lausuttavaa rantaosayleiskaavasta.

1.1.2 Kaavan laatijan vastine

Merkitään tiedoksi.

1.2 Seinäjoen museot

1.2.1 Lausunto

Arkeologinen kulttuuriperintö

Töysän järvien rantaosayleiskaavaa varten on teetetty arkeologinen inventointi vuonna 2018, ja vuonna 2024 inventointia on täydennetty osa-alueilla 2 ja 3 kaava-alueiden tarkennuttua. Arkeologisen inventoinnin on laatinut Mikroliitti Oy. Inventointiraportti on kaava-aineiston liitteenä. Museo on vienyt raportin kohdetiedot muinaisjäänösrekisteriin (<https://www.kyppi.fi>). Inventoinneissa todetut kiinteät muinaisjäänökset on osoitettu kaavakartoilla sm-merkinnällä ja kohdenumerolla, sekä asianmukaisella suunnittelumääräyksellä.

Kangaslammen (kaavakartta 129) koillispuolella oleva täydennysinventoinnin kohde 14 Tontti on inventointiraportissa mahdollinen muinaisjäänös, mutta maaston voimakkaan muokkaamisen (pellonraivaus) ja inventointihavaintojen perusteella museo pitää kohdetta tuhoutuneena muinaisjäänöksenä. Kohteen lajiksi on muutettu muinaisjäänösrekisterissä poistettu kiinteä muinaisjäänös (ei rauhoitettu). Kohdetta ei ote merkitty kaavaehdotukseen, mutta kohde mainitaan kaavaselostuksessa (s. 28).

Kohteen 14 Tontti osalta kaavaehdotukseen ei tarvitse tehdä muutoksia.

Museon kaavaluonnoksista antamassa lausunnossa (dnro. SM 76/2024, 28. 6. 2024) esittämät kommentit on huomioitu, ja kaavaehdotuksiin on lisätty kivikautisten asuinpaikkojen aluerajaukset. Museo katsoo, että arkeologinen kulttuuriperintö ja sen säilyminen on otettu kaavasuunnittelussa hyvin huomioon. Museolla ei ole kaavaehdotuksesta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavaehdotuksen nähtäville tulon jälkeen on hyväksytty Etelä-Pohjanmaan uusi maakuntakaava (2050) 16. 9. 2024, jonka myötä kulttuuriympäristön arvoalueiden merkinnät ovat muuttuneet. Kulttuuriympäristön tai maiseman

vaalimisen kannalta tärkeä alue Tuurin ja Töysänjoen kulttuurimaisema, joka kattoi ennen Riihonjärven, Iso Vuorijärven ja Vähä Vuorijärven rantoja, on muuttunut maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi Töysänjoen kulttuurimaisema. Muutoksessa maisema-alueen rajausta on muuttunut. Tämä muutos karttamerkintöineen ja suunnittelumääräyksineen on huomioitu kaavaehdotuksen aineistossa.

Luonnosvaiheen jälkeen uusia rakennuspaikkoja on poistettu Riihonjärveltä, Hakojärveltä, Iso Lahnalammelta ja Iso Vuorijärveltä. Lisäksi joidenkin rakennuspaikkojen sijaintia ja laajuutta on tarkastettu ja siirretty kaksi rakennuspaikkaa Suolammelta Iso Lahnalammelle. Kaavaselostuksen mukaan rakennuspaikat on osoitettu kiinteistöjäkö huomioiden rakentamisen, käytön, luontoarvojen, maiseman ja maaston kannalta suotuisimpiin paikkoihin niin, että vapaan rannan muodostuminen on huomioitu kiinteistö- / aluekohtaisesti. Kaavaehdotuksessa suunnittelualueelle muodostuu 97 uutta lomarakennuspaikkaa, mikä kaavoittajan mukaan kaava-alueen kokonaisrantaviivaan nähden on vähän. Eniten uusia rakennuspaikkoja osoitetaan Hakojärvelle (17 kpl), Iso Liesjärvelle (15 kpl), Lauttalammelle (12 kpl) ja Riihonjärvelle (8 kpl). Alueella on 30 vakituisen asumisen alueen rakennuspaikkaa, eikä uusia vakituisen asumisen rakennuspaikkoja ole kaavassa osoitettu. Kaavaselostuksen mukaan Alavuden kaupunki valvoo rakennuslupien kautta alueen rakennusten ja ympäristörakentamisen sopeutumista alueen yleisilmeeseen ja ympäröivään maisemaan.

Swecon vuonna 2018 laatimaa maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön selvitystä on tarkistettu vuonna 2024. Kaavaselostuksen kohdassa 6. 5.4 maisemaa ja rakennettua kulttuuriperintöä koskevinä suojelumerkintöinä on esitetty seuraavat:

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Kaavamääräyksen mukaan:

"Mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten on sopeuduttava kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Alueelle ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka vähentävät kulttuurimaiseman ja historian kannalta merkittävän aluekokonaisuuden arvoa. Peltoalueiden säilyminen avoimena ja viljelyskäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää."

Tätä suunnittelumääräystä voi pitää uuteen maakuntakaavaan (2050) pohjautuvana. Tosin maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan myös uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, minkä voi lisätä kaavamääräystekstiin.

Rantaosayleiskaavassa on sr-kaavamerkinnällä osoitettu säilytettäväksi rakennukseksi Hakojärven rannalla kohde 3. 3. Hakojärvi. Kaavaselostuksen mukaan merkintä koskee päärakennusta ja pihapiiriä. Kaavamääräyksen mukaan

"Merkinnällä on osoitettu rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti paikallisesti arvokkaat rakennukset. Korjaus- tai muutostöissä tulee säilyttää pihapiiriin rajoittuvien rakennusten tai niiden osien ulkoasun ominaispiirteet sekä käyttää alkuperäisiä tai vastaavia materiaaleja. Täydennysrakentamisen tulee sopeutua mittakaavaltaan ja materiaaliltaan olemassa olevaan rakennuskantaan. Kohdetta koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Rakennusten purkamiseen tulee hakea tupa (MRL § 127)."

Kaavamerkinnällä huomionarvoiseksi rakennukseksi (s/nro) on osoitettu *"kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja/tai maisemakuvan kannalta*

huomion arvoiset rakennukset, jotka tulee pyrkiä säilyttämään. Rakennuksissa tehtäviin muutoksiin on haettava lupa."

Kaavassa on osoitettu s-kaavamerkinnällä seuraavat kohteet:

3. 2. Kallioniemi Hakojärven rannalla. Kaavaselostuksen mukaan merkintä koskee päärakennusta, luhtia ja tallia.

3. 5. Lanttola Lauttalammen rannalla. Kaavaselostuksen mukaan merkintä koskee päärakennusta sekä vilja- ja makuuaittaa.

3. 6. Mäkiranta Iso Liesjärven rannalla. Kaavaselostuksen mukaan merkintä koskee päärakennusta ja pihapiiriä.

3. 7. Leinonen Pieni Kaksipuolaisen rannalla. Kaavaselostuksen mukaan merkintä koskee päärakennusta ja pihapiiriä.

Riihonjärven kaavakartassa ja -määräyksissä on esitetty maisemallisesti arvokasta peltoaluetta MA-kaavamerkinnällä. Tätä merkintää ei ole huomioitu osa-alueen 3. kaavaselostuksessa. Muilta osin museo toteaa rakennettua kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevien rantaosayleiskaavamerkintöjen ja -määräysten olevan riittäviä. Museon luonnosvaiheen lausunto on huomioitu ja kaava-aineistoa on ehdotusvaiheessa täydennetty museon esittämien muutosehdotusten mukaisesti.

1.2.2 Kaavan laatijan vastine

Arkeologinen inventointi

Merkitään tiedoksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavamääräyksissä määrätään, että rakennusten tulee sopeutua luonnonmaisemaan ja ympäröivään perinteiseen kulttuurimaisemaan, **määräystä ei muuteta. Tarkennetaan kaavaselostusta MA-merkinnän osalta.**

1.3 Koillis-Satakunnan sähkö Oy

1.3.1 Lausunto

Ei lausuttavaa.

1.3.2 Kaavan laatijan vastine

Merkitään tiedoksi.

1.4 Etelä-Pohjanmaan ELY-Keskus

1.4.1 Lausunto

Koska yleiset periaatteet mitoituksesta ovat samat kuin aiemmissa vaiheissa, ei ole tarvetta antaa lausuntoa.

1.4.2 Kaavan laatijan vastine

Merkitään tiedoksi.

1.5 Suomenselän luonnonystävät ry

1.5.1 Lausunto

Luontokartoituksesta:

Positiivista on, että kartoitus on tehty. Se on tuonut esille uutta tietoa kaavoituskohteesta. Kohteena oli 24 pientä lampea tai järveä. Maastotyöt tehtiin kahdessa osassa, 6.–9.5.2020 ja 21.–25.5.2020. Yhteensä maastotyöpäiviä kertyi 9, mikä tekee noin 2,7 järveä /työpäivä. Aika yhtä järveä kohti on jäänyt vähäiseksi. Maastopäivinä on tehty nämä kaikki: luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitys, pesimälinnustoselvitys, liito-oravaselvitys ja viitasammakkoselvitys. Siksi kartoitustietoja on pidettävä tietyin osin vain viitteellisenä.

Kasvillisuus on haasteellista kartoittaa toukokuussa. Tällöin voi varmuudella havainnoida vain sammalia ja varhain kukkivia kevätkasveja. Talven aikana kuolleita kasveja ja tavallisia puulajeja saattaa myös voida tunnistaa, mutta monet huomiota vaativat lajit eivät ole vielä nousseet nähtäväksi. Esimerkiksi rauhoitettu valkolehdokki jää vaille huomiota, vaikka niillä on lain suoja ja niitä voi esiintyä kaavoitusalueella.

Iso Lahnalammen koillisrannalla sijaitsevat vaarantuneen pohjanpussisammalen ja silmälläpidettävän vuoripussisammalen kasvupaikat. Luontokartoitus toteaa, että kyseessä on uhanalaisen, vaarantuneen lajin kasvupaikka ja siten kansallisesti arvokas kohde ja että kohde suositellaan jätettäväksi kasvupaikan maaperää, puustoisuutta ja kosteusoloja muuttavan rakentamisen ulkopuolelle. Tuolla kohdalla sijaitsee myös kapea, luonnontilainen noro, jonka luonnontilan vaarantaminen on vesilain mukaan kielletty. Kaavaan pitää lisätä tuolle kohdin luo-merkintä ja pohtia, vaarantaako lähelle osoitettu rakennusoikeus lain suojaaman paikan luonnontilaa vai pitäisikö merkintä poistaa / siirtää muualle.

Liito-orava kuuluu luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukasti suojelemiin lajeihin, jonka lisääntymis- ja levähdysaluetta ei saa hävittää eikä heikentää. Aiemmat tiedot lajin esiintymisestä tällä kaavoitusalueella rajoittuivat yhteen havaintoon. Luontokartoitus on tuonut tietoon kahdeksan uutta liito-oravan lisääntymispaikkaa, mikä on positiivista.

Rantojen liito-oravakohteet on luontokartoituksessa rajattu huomioiden myös liito-oravan kulkuyhteyksiä. Kulkuyhteyksien huomioiminen on tärkeää, sillä kartoituksen rajaukset ovat kooltaan pieniä, yleensä vain muutamia aareja, mikä ei tietenkään riitä takaamaan reviirin säilymistä.

Kohteet on merkitty kaavaan luo-2-merkinnällä ja jätetty vaille rakennusmerkintöjä paitsi Iso Liesjärven länsirannalla, missä rakennusoikeutta on osoitettu osin luo-2-merkinnän päälle. Rakentaminen toteutuessaan voi heikentää reviirin laatua. Lauttalammen pohjoispuolella aivan luo-2-alueen viereen on osoitettu rakennusoikeutta. Tässä kohteessa reviiriä rajaa pohjoispuolella avohakkuu, mikä on jo kaventanut Lauttalammen liito-oravien selviytymismahdollisuuksia. Rakentaminen reviirin eteläpuolelle voi olla riski reviirin säilymiselle.

Jos nämä rakennuskohteet jätetään kaavaan, tulee kaavassa osoittaa rakentamiselle velvoite huomioida liito-oravat, niiden pesäpuut, ruokailupuut, kulkuyhteydet ja turvallisuus.

Lepakot ovat liito-oravan tavoin luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukasti suojelema laji, jonka lisääntymis- ja levähdysaluetta ei saa hävittää eikä heikentää. Luontokartoituksen lepakkoselvitys on puutteellinen. Maastokartoitusta ei tehty

lainkaan, eikä se olisi toukokuulla onnistunutkaan. Kartoitusalun ison koon takia lepakkodetektoria ei ollut käytetty. Rannat kuitenkin ovat usein lepakoiden elinalueita, kun ne etsivät ravintoa veden päällä lentäen, ja siksi olisi ollut hyvä tarkastella lepakoiden tilannetta paremmin. Aiempia havaintoja lepakoista ei ollut, mutta on epäuskottavaa, ettei kaavoitettavalla alueella olisi lainkaan lepakoita.

Viitasammakkokartoitus on tehty väärin. Viitasammakot pitää kartoittaa sellaisena aikoina, jolloin ne voi havaita. Ne voi helposti havaita kuunnellen, kun 1) sää on sopiva, 2) eletään toukokuun alkupuolta ja 3) vuorokauden aika on oikea, eli auringon laskun jälkeen iltaisin ja yöllä.

Viitasammakoita on lähes mahdotonta havaita aamun varhaisina hetkinä auringon noustua, koska viitasammakot ovat tuolloin vaihi. Luontokartoituksen viitasammakkokartoitukset on tehty pääsääntöisesti varhain aamulla, yhtä aikaa pesimälinnustoselvityksen kanssa. Sen takia kartoituksissa ei ollut tehty yhtään ainoaa viitasammakkohavaintoa. On täysin epäuskottavaa, ettei yhdelläkään lammella ja pikkujärvellä olisi ollut viitasammakon lisääntymis- ja levähdysaluetta. Esim. Riihonjärven lähellä olevalla Likolammella on viitasammakoita. Se, että havaintoa ei ole tehty Riihonjärvellä johtunee ainoastaan siitä, ettei kukaan ole tullut kuunnelleeksi siellä laji silloin, kun sen olisi voinut kuulla.

Olemme jo aiempien Töysän järvien järviösaileiskaavoitusten kohdalla maininneet puutteellisista viitasammakkokartoituksista, mutta asiaa ei ole tässäkään kaavoituksessa korjattu. Kyse ei siten ole kaavoittajan tiedon puutteesta. Jos kartoitus on virheellinen, tulee asiassa eteen ongelmia laillisuuden ja maanomistajan oikeusturvan kanssa.

Viitasammakko on luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdysalueita ei saa heikentää eikä hävittää. Jos viitasammakkorantaan kaavoitetaan rakennusoikeutta, halutaan rakentamisvaiheessa ranta yleensä ruopata. Ruoppaus hävittäisi kutualueen ja olisi luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin säädösten vastaista. Kun rantaan kaavoitetaan rakennusoikeutta, pitää maanomistajan voida saada luottaa siihen, että rakentaminen on oikeasti ja ilman laillisuusongelmia mahdollista.

Muut eläimet (majavaa lukuun ottamatta) ovat käytännössä jääneet kartoituksen ulkopuolelle. Vajaiden lähtötietojen varassa ja karttatarkasteluna tehty asiantuntija-arvio ei ole luotettava tapa arvioida lajien esiintymistä. Huomion arvoisia olisivat olleet esim. luontodirektiivin liitteen IV (a) tiukasti suojelemat hyönteislajit, jotka ovat täysin mahdollisia näillä lammilla. Töysän ja Alavuden alueelta on tehty havaintoja esim. lummelampikorenosta. Myös sirolampikorento ja jättisukeltaja ovat täysin mahdollisia lajeja näissä vesistöissä. Lampikorennot pitää kartoittaa kesäkuun puolivälin ja heinäkuun puolivälin välisenä aikana päivisin noin klo 12–16, mutta tämän kartoituksen kaikki maastopäivät tehtiin toukokuussa, jolloin korennot olivat toukkina lampien pohjassa.

Esitämme, että luontokartoitusta täydennetään

- toukokuun alun myöhäisinä iltoina ja öinä, jolloin voidaan kartoittaa viitasammakkokohteet ja
- heinäkuulla, jolloin voidaan kartoittaa direktiivisudenkorennot ja valkolehdokit sekä muut mahdolliset rauhoitetut tai muutoin huomionarvoiset lajit

Linnusto on kartoitettu havainnointiohjeiden mukaisesti. Kartoittaja oli perehtynyt myös BirdLifen ja Suomenselän lintutieteellisen yhdistyksen

julkaisuihin, missä esim. Riihonjärvi mainitaan MAALI-alueena. Lintutietoja olisi voinut täydentää hankkimalla tietoa tiira - havaintojärjestelmästä.

Poimintoja lintujen huomioimisesta:

1. Hakojärvi

Linnustoselvitys paljastaa Hakojärvellä olevan ison, 50 paria käsittävän naurulokkikolonian. Uhanalainen naurulokki on hyvän lintujärven merkki. Naurulokkikolonia parantaa järvellä pesivien muiden vesilintujen pesintöjen onnistumista. Iso naurulokkikolonia pystyy tehokkaasti havaitsemaan petoja ja puolustamaan pesiään, ja tämän yhteispuolustuksen vuoksi monet muut rannan linnut hakeutuvat pesimään naurulokkikoloniaan ja sen liepeille.

Kartoituksessa lokkiluoto rajattiin linnustollisesti arvokkaaksi kohteeksi (li-2), uhanalaisen (VU) lajin pesimäalueeksi ja paikallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Kartoitus suositteli, että kaavoituksessa huolehditaan pesimärauhan säilymisestä.

Pesimäluoto on huomioitu kaavassa siten, ettei sen vieraan ole merkitty uutta rakentamisoikeutta (yksi on ennestään). Lähialueelle, muutaman sadan metrin (200–300 m) päähän on kyllä merkitty rakennusoikeutta peräti viidelle huville. Katsomme, että huvila- asutus tällä etäisyydellä ei todennäköisesti haittaa naurulokkien pesintöjä, mikäli pesintäaikana ihmisiä ei rantaudu luodolle. Pyydämme lisäämään kaavaan maininnan pesimäaikaisesta mairinnousukiellosta tuossa kohteessa.

2. Riihonjärvi

Riihonjärvi on maakunnallisesti tärkeä lintualue, MAALI-alue. Tämä tulee esille myös kartoittajan pesimälintukartoitusten tuloksista. Kartoitus paljasti järveltä kartoituskesänä 15 huomionarvoista pesivää lintulajia, esim. erittäin uhanalainen nokikana (8 paria), vaarantunut haapana (2 paria), naurulokki (30 paria) ja pajusirkku (3 paria) ja silmällä pidettävä härkälintu (4 paria), kuovi (1 pari), punavarpunen (1 pari) ruokokertunen (4 paria).

Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet -raportti paljastaa lisää järvellä yleisesti tavattavaa pesivää lajistoa (esim. erittäin uhanalainen mustakurkku-uikku, ja silmällä pidettävä silkkiuikku ja elinvoimainen ruskosuohaukka),

Riihonjärvi on tärkeä pesimälinnuille, mutta se on myös tärkeä muuttolintujen levähdysalue. Siellä on tehty keväisin havaintoja mm. seuraavista: punasotka (äärimmäisen uhanalainen), tukkasotka (erittäin uhanalainen), tundrametsähanhi (erittäin uhanalainen), taigametsähanhi (vaarantunut), piekana (erittäin uhanalainen), heinätavi (vaarantunut), selkälokki (erittäin uhanalainen), lapasorsa, uivelo, harmaasorsa, laulujoutsen. Syksyisin alueella nähdään runsaasti pääskyjä (kaikki ovat uhanalaisia), sinisuohaukkoja (vaarantunut), alleja (silmälläpidettävä). Harvinaisuutena saattaa läntisen rannan kosteikolla nähdä muuttoaikoina sitruunavästäräkin (erittäin uhanalainen).

Järven ja sen rantavyöhykkeen ohella myös järven ympärillä levittäytyvät pellot toimivat lajien pesimä- ja kokoontumispaikkoina. Järven läheisellä peltoalueella on nähty harvinainen muuttohaukka (vaarantunut) ja arosuohaukka (erittäin uhanalainen) lähes joka vuosi. Kaiken kaikkiaan järvellä ja sen lähialueella voi tavata pesimäaikana aiemmin mainittujen lisäksi tuulihaukkoja, peltopyitä, sarvipöllöjä, suopöllöjä, satakieliä.

Mainitaan vielä, että järven itäpuolisessa metsässä on huuhkajan reviiri ja että järvellä on tuore havainto saukkoipoikeesta. Järven lähialueella, Likolammella on viitasammakoiden lisääntymisalue.

Luontohavainnot osoittavat kiistatta Riihönjärven olevan hyvä lintujärvi pesiville lajeille ja muuttoaikoina muuttolinnuille ja paikallisille lajeille. Siksi luontokartoitus suosittelee, että **maakunnallisesti tärkeä lintualue suositellaan huomioitavan kaavassa niin, että MAALI-rajauksen sisällä rakentamattomat rannat säilytetään mahdollisimman luonnontilaisina.**

Kaavoittaja on ohittanut suosituksen. MAALI-rajausalueelle on merkitty yhteensä 8 uutta rakennuspaikkaa.

MAALI-rajaus on merkitty kaavaan li-1-merkinnällä. Rajaus kiertää koko järven ympäri. Merkintä li-1 määrää suunnittelua varmistamaan, että *"maankäyttö ei vaaranna alueen linnuston elinoloja" ja että "rantojen luhta- ja suoalueet tulee pitää kasvillisuudeltaan mahdollisimman luonnontilaisena"*. Tämä määräys on paikallaan. Kaavamääräys kuitenkin ristiriitaisesti avaa mahdollisuuden uusien rakennuspaikkojen syntymisen, kunhan rakentamisessa huomioidaan *"pesimärauhan säilyminen linnuston kannalta tärkeimmillä rakentamattomien lahtien luhta- ja rantasuoalueilla"*. Mitä tämä tarkoittaa? Miten asia käytännössä toteutuu? Miten määritellään "linnuston kannalta tärkeimmät rakentamattomien lahtien luhta- ja rantasuot"?

Esim. läntisen rannan neljä uutta rakennuspaikkaa sijaitsevat juuri linnuston kannalta keskeisen tärkeällä ruovikkorannalla. Siellä on pesivää lajistoa ja muuttoaikana muuttavia lajeja, mm. kahlaajia. Muuttavat hanhet levähtävät länsirannalla ja järven pohjoisosassa, minne on myös osoitettu rakennusoikeutta. Siellä on pajukkoa ja rantaniittyä. Tulva nousee keväisin niitylle luoden siitä linnuille merkittävän ruokailu ja levähdys/suojapaikan. Pajut keräävät hyönteisiä ja hyönteiset keräävät ensimmäiset hyönteissyöjät, esim. kevään ensimmäiset pääskyt (kaikki uhanalaisia) ja keltävästäräkkejä.

Osa Riihönjärvestä kuuluu lainvoimaiseen Tuurin ympäristön yleiskaavaan. Sen sallimana rantaan MAALI-rajauksen tuntumaan tai sisään on jo rakennettu 10 erilaista rakennusta (3 asuntoa ja 7 huvilaa tai rantasaunaa). Tälle alueelle merkityt kolme uutta rakennuspaikkaa sijoittuvat nekin MAALI-rajauksen alueelle.

Aiemmin rantakaavoittamattomalle alueelle on merkitty 5 uutta rakennuspaikkaa, ja ne kaikki sijaitsevat MAALI-rajauksen alueella. Rantojen ruovikot ovat pesimälinnuston kannalta keskeisen tärkeitä. Jos kohteeseen rakentuu huvila, rantaan tulee ruoppauksia ja vähintäänkin niittoja, jotka pirstovat yhtenäisen ruovikon heikentäen pesimärauhaa.

Riihönjärvellä on jo ihmistoimin heikennetty järven luontoarvoja käsittelemällä rantoja. Esimerkiksi järven eteläpäättä on ruopattu, jolloin alueelta on poistettu rantakasvit ja pajukot. Lintujen ja muiden lajien (viitasammakko, lummelampikorento?) elintila katoaa juuri näin, palanen kerrallaan. Huonoa kehitystä voi ja pitää estää kaavoituksella.

Suomenselän Luonnonystävä ry vaatii, että **Riihönjärven rannan uudet rakennuspaikat poistetaan kaavasta.**

Tämä ehdolla oleva kaava toteutuessaan kaventaisi Riihönjärven arvoa lintujärvenä. Se olisi toimenpide, joka osaltaan heikentäisi maamme luonnon monimuotoisuutta ja olisi kaupungin tavoitteiden ja alueidenkäyttötavoitteiden vastaista. Kaava ei saa olla ristiriidassa muun lainsäädännön kanssa. Kartoituksen täydentäminen ja kartoitustietojen huomioiminen kaavoituksessa toteuttaa kaupungin tavoitteen, jonka mukaan kaavoituksen tulee turvata

ympäristöarvot osoittamalla rakentaminen niin, että ympäristö- ja luontoarvot eivät vaarannu sekä valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristön säilyttämisestä.

1.5.2 Kaavan laatijan vastine

1.5.2.1 Luontoselvityksestä

Kaavan luonnosvaiheessa Suomenselän luonnonystävät eivät jättäneet mielipidettä Alavuden 5. rantaosayleiskaavasta.

Suomenselän luonnonystävät jättivät muistutuksen lähes samanaikaisesti edenneestä Alavuden 4. rantaosayleiskaavaehdotuksesta. Alavuden 4. rantaosayleiskaavasta Suomenselän luonnonystävät jättivät mielipiteen myös kaavan luonnosvaiheessa, missä todettiin, ettei erityistä lausuttavaa ole. ELY-keskus on todennut molempien rantaosayleiskaavojen osalta selvitykset hyvin laadituiksi, eikä ole esittänyt lisäselvitystarpeita kaavojen laadinnan aikana.

1.5.2.2 Kasvillisuus

Luontoselvityksessä mainitut Iso Lahnalammen koillispuolelle sijoittuvat luontokohteet (pohjanpussisammal ja vuoripussisammal sekä noro) sijaitsevat Holkonkyläntien toisella puolella, eli kaava-alueen ulkopuolella. Välissä menevän tien vuoksi luontokohteilla ja uudella rakennuspaikalla ei ole välitöntä yhteyttä toisiinsa minkä lisäksi rakennuspaikka sijaitsee maastossa alempana, joten sillä ei ole vaikutusta esimerkiksi kasvillisuus- tai luontotyyppikohteen vesitasapainoon. Holkonkyläntie sammalkohteen eteläreunalla muodostaa nykytilassa puustottoman aukon, eikä rakentaminen tien eteläpuolella merkittävästi muuta sammalten kasvupaikan valaistusolosuhteita nykyiseen nähden. Rakentamisella ei näin ollen arvioida olevan vaikutusta luontoarvojen säilymiseen. Kaava-aluetta ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa tässä kohdin.

Luontoselvityksen maastotöiden ajankohta on optimoitu vesi- ja rantalinnuston, viitasammakon ja liito-oravan selvityksen kannalta, ja se on ollut sopiva myös lakisääteisesti suojeltujen ja muuten huomionarvoisten luontotyyppien selvittämiseksi. Ajankohdan vuoksi kasvilajiston selvitys ei ole ollut kaikkia lajeja kattavaa. Lakisääteisesti suojelluista (luonnonsuojelulain ja -asetuksella rauhoitetut ja erityisesti suojellut kasvilajit sekä luonnonsuojelulain 78 §:ssa tarkoitettujen luontodirektiivin liitteen IV b -kasvilajit) kaavan maankäytönmuutosalueilla ja niiden vaikutusalueella saattaisi esiintyä lähinnä rauhoitettua valkolehdokkia. Kaavan suunnittelualueella tai yleensäkin Töysässä tai sen lähiseudulla ei Luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt -oppaan (Nieminen & Ahola, 2017) karttojen ja lajien biologiakuvausten sekä Suomen lajitietokeskuksen (laji.fi, luettu 4.11.2024) lajikorttien tarkastelun perusteella esiinny luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajeja eli niitä lajeja, jotka olisivat kasvillisuuden osalta niitä seuraavassa kappaleessa mainittuja luonnonsuojelulain (9/2023) 82 §:ssa mainittuja tiukasti suojeltuja kasvilajeja, joihin ei voida soveltaa luonnonsuojelulain 82 §:n mukaista yleispoikkeusta.

Luonnonsuojeluasetuksella rauhoitettu valkolehdokki on luokiteltu elinvoimaiseksi kasvilajiksi valtakunnallisesti ja alueellisesti, ja se on varsin yleinen kasvilaji, joten mikäli sen jokin kasvupaikka kaavan myötä heikentyisi tai häviäisi, sillä ei olisi vaikutusta lajin suotuisaan suojelun tasoon valtakunnallisesti, alueellisesti eikä paikallisesti. Mikäli kaavaan liittyen tehtäisiin täydentävä selvitys, jossa havaittaisiin valkolehdokin kasvupaikkoja, kaavassa esitetyn tyyppiseen rakentamiseen voitaisiin mitä todennäköisimmin soveltaa luonnonsuojelulain (9/2023) 82 §:n mukaista yleispoikkeusta valkolehdokin (ja

mahdollisten muidenkin rauhoitettujen kasvilajien) osalta. Luonnonsuojelulain (9/2023) 82 §:ssä säädetään yleispoikkeuksesta eräistä rauhoitussäännöksistä. Sen mukaan poiketen siitä, mitä eläinlajien ja kasvilajien rauhoituksesta säädetään, aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Poikkeus ei koske lintulajeja eikä tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja.

Lain esitöiden (HE 76/2022 vp) mukaan poikkeus koskee niin sanottuja tavallisia rauhoituksia. Rauhoitussäännökset eivät estä esimerkiksi tavallista peltojen käyttöä, metsien hakkuuta tai muita maa- ja metsätalouteen liittyviä toimenpiteitä, eivätkä myöskään rakennuksen tai tien rakentamista tai korjaamista taikka ajoneuvon tai muun laitteen tavanomaista käyttämistä. Tällöin olisi kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se olisi mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Kyse on tapauskohtaisesta arvioinnista sen suhteen, missä määrin toimintaa voidaan pitää tavallisena peltojen käyttönä, metsien hakkuina tai muina maa- ja metsätalouteen liittyvinä toimina. Tarkoituksena ei olisi estää jokapäiväistä, tavanomaiseksi katsottavaa toimintaa, mutta tällöinkin olisi otettava huomioon mahdollisuudet vahinkojen välttämiseen. (HE 76/2022 vp, s. 219.)

1.5.2.3 Liito-oravat

Iso Liesjärvellä luo-2 alueelle osoitettua uutta rakennuspaikkaa kiinteistöllä 64:36 on siirretty palautteen ja luontoselvityksen pohjalta pohjoisemmaksi. Siirto on toteutettu maanomistajien kanssa käydyn keskustelun ja heidän esityksen perusteella. Siirrosta on kuultu siirron kohteen lähinaapurusto.

Lauttalammen osalta rakennuspaikka ja luo-alue eivät täysin rajaudu toisiinsa, vaan välissä on M-alueita. Kaavassa myös määrätään, että rakennuspaikan ja rantaviivan väliin on jätettävä suojapuustoa, joten rakennuspaikkaa ei avohakata. Luontoselvityksen mukaan ”*Rajatun lisääntymis- ja levähdyspaikan kaakkoispuolelle vapaa-ajanasennon pihapiirin koillisivuilta järven rantaan asti jatkuu kuusi- haapa- koivu-mänty sekametsä, jossa on lukuisia melko järeitä haapoja. Siellä ei kuitenkaan havaittu liito- oravan papanoita.*” Tälle liito-oravan kannalta luontotyypinsä perusteella tärkeimmälle alueelle luo-2-alueen ympäristössä ei kaavassa osoiteta rakentamista, eikä kaavan arvioida vaarantavan reviirin säilymistä.

1.5.2.4 Lepakot

Luontoselvityksessä tai kaavaselostuksessa ei mainita, etteikö lepakoita voisi olla alueella. Luontoselvityksessä todetaan, että kaavalla osoitettu rakentaminen ei hävitä mahdollisesti rakennuksissa olevia lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

1.5.2.5 Viitasammakot

Luontoselvityksessä on käyty selvitysajan sääolosuhteet läpi, toisen maastokäynnin todetaan olleen soveltuva viitasammakon havainnointiin.

Ympäristöministeriön julkaiseman Luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt” -oppaan (Nieminen & Ahola, 2017 Viitasammakkoluvun Inventointiohje -kappaleen mukaan ”*Viitasammakot ovat kutuaikaan äänessä pitkin päivää (erityisesti auringonpaisteessa) sekä myös illalla ja yöllä, jos sää on tyyni ja vuodenaikaan nähden lämmin. Iltaisin on usein vähemmän taustamelua, esim.*

liikenteen ja lintujen ääniä, joten kurnutus kuuluu paremmin. Kartoituskäyntejä suotuisiksi arvioiduille alueille olisi hyvä tehdä useampi, vähintään kaksi.”

Viitasammakkojen inventointiaika ei siis rajoitu vain iltaan tai alkuyöhön, ja inventointiohjeen mukaan ne ovat äänessä etenkin auringonpaisteessa, ja myös illalla ja yöllä, mikäli sää on vuodenaikaan nähden lämmin. Riippuukin osin alueesta ja vuodesta säineen olisiko yö- vai päiväselvitys otollisempaa. Tämän kaavan luontoselvityksessä viitasammakkoselvitys aloitettiin aamuisin noin klo 6 eli samaan aikaan kuin vesilintujen pistelaskenta, mutta sitä jatkettiin tarvittaessa tietyn järven selvityksen ollessa kesken vielä kello 13 jälkeen pisimmillään klo 14 asti.

1.5.2.6 Linnusto

Hakojärvi

Kaavamääräystä ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa, sillä kaavalla ohjataan rakentamista eikä ulkoilutottumuksia. Rantautumisen kieltäminen kaavalla ei estä ihmisiä rantautumasta saarelle, retkeilijät eivät katso kaavaa rantautumista suunnitellussaan, minkä lisäksi määräyksen noudattamista on hankala valvoa.

Riihonjärvi

Täydennetään kaavaselostuksen vaikutusten arviointia rakentamisen vaikutuksesta linnustoon.

Rantaosayleiskaavan mukaiset rakennuspaikat perustuvat mitoitukseen, jota on käytetty Alavudella kaikilla järvillä. Mitoitusperusteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa (20.1.2020 § 12) ja ne myös ELY-keskus on todennut hyväksi. Riihonjärven osalta järvelle on osoitettu jopa vähemmän rakennusoikeutta kuin mitoitus sallisi, sillä yksi maanomistaja on halunnut luopua rakennuspaikoistaan. Järvelle ei ole siirretty rakennuspaikkoja muilta järviltä, eikä järven rakennuspaikkoja ole voitu maanomistustilanteesta johtuen siirtää muille järville. Uudet rakennuspaikat on osoitettu mahdollisuuksien mukaan toistensa yhteyteen siten, että järven luoteisosa ja suuri osa pohjoisrannasta jää rakentamiselta vapaaksi.

Riihonjärveä ei ole osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueena juuri hyväksytyssä Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Alue ei ole Natura 2000- aluetta eikä luonnonsuojelualuetta, eikä siellä sijaitse Luonnonsuojelulain 64 §, 77 §, 79 §, tai 81 § mukaisia kohteita tai alueita, joiden perusteella maanomistaja voisi saada Luonnonsuojelulain 111 § mukaista korvausta. Monet maakunnallisesti arvokkaat lintualueet sijaitsevat järvillä, joiden rannat ovat osaksi asuin- tai loma-asuinkäytössä. Näille on osoitettu myös uutta rakentamista, esimerkiksi Ponnenjärvi/Alavus, Kivijärvi/Kivijärvi, Jokisuunlahti-Valmosanlahti/Evijärvi.

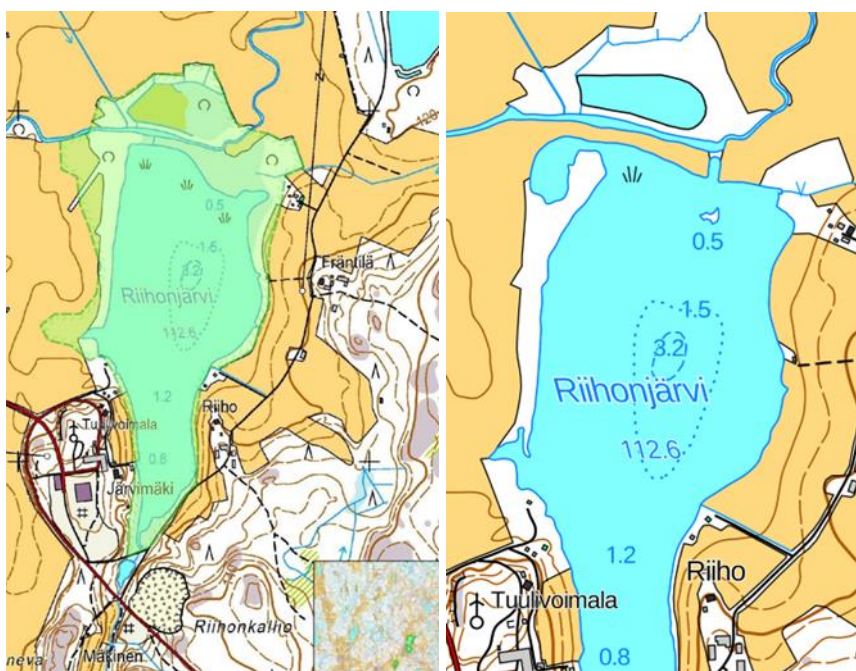
Riihonjärvi on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osana matkailun ja virkistystyksen kehittämisvyöhykettä, jonka mukaan maankäytön suunnittelussa on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Lisäksi suunnittelumääräyksen mukaan suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistykseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämispotentiaali. Riihonjärven osalta laadittava rantaosayleiskaava huomioi paremmin sekä alueen luontoarvot että elämispotentiaalin kuin voimassa oleva yleiskaava.

Riihonjärvellä on voimassa Tuurin ympäristön osayleiskaava. Osayleiskaavassa Riihonjärveä ympäröivät MT-, M-1, MY-, ja T-alueet. M-1-alueet ovat maa- ja metsätalousvaltaisia asuntoalueita, joissa uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 5000m². Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa enintään kaksi

asuinrakennusta tai yhden kaksiasuntoisen rakennuksen. Teollisuus- ja varastoalueella uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 5000 m². Teollisuus- ja varastorakennusalue ulottuu rantaviivaan asti.

Voimassa olevaan kaavaan verrattuna laadittavassa rantaosayleiskaavassa osoitetaan rakennusalueet tarkemmin, minkä lisäksi mahdollistetaan vähemmän rakentamista. Voimassa olevassa kaavassa rantaviivaa, jolle voidaan rakentaa, on osoitettu noin 1640 metriä, mistä teollisuudelle on varattu lähes 400 metriä rantaviivaa ja maa- ja metsätalousvaltaiseksi asuntoalueille (M-1) noin 1240 metriä. Laadittavana olevassa rantaosayleiskaavassa uusille rakennuspaikoille on osoitettu vähimmäismäärä 40 m/rakennuspaikka eli yhteensä noin 320 m. Olemassa oleville, jo rakennetuille rakennuspaikoille on osoitettu rantaviivaa noin 360 m, minkä lisäksi kaavalla on osoitettu kolme maatilan rantasaunan rakennuspaikkaa maa- ja metsätalousalueelle. Kokonaisuudessaan rakentamiskäyttöön nyt laadittavassa rantaosayleiskaavassa on osoitettu siis 680 metriä rantaviivaa, mikä on 960 metriä vähemmän kuin M-1 ja T-alueita on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa. Nyt laadittavalla rantaosayleiskaavalla ei sallita uusien vakituisten asumisen rakennuksia eikä teollisuusrakentamista ranta-alueelle, mikä voimassa oleva yleiskaava mahdollistaa.

Riihonjärven rantaviiva on muuttunut Suomenselän maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden MAALI-hankkeen loppuraportin 2013 julkaisuajankohdasta. Tuolloin järven pohjoispuolelle sijoittui suoalue, joka on sittemmin muokattu vesialtaaksi.

Kuva 1 Vasemmalla karttaote Riihonjärvestä Maalihankkeen loppuraportissa (2013) ja oikealla viimeisin maastokarttaote.

Riihonjärvi peltoineen on linnuston kevät- ja syysmuuton levähdysaluetta. Peltoalueet on pääasiassa osoitettu viljelykäyttöön myös rantaosayleiskaavassa.

Korennot

Ely-keskus ei ole ottanut esiin korentoselvityksen tarvetta.

2 Muistutukset

2.1 Suomenselän lintutieteellinen yhdistys

2.1.1 Palaute

Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry (jäljempänä SSLTY) esittää seuraavassa muistutuksessa perusteet, miksi kaavaehdotusta tulee muuttaa Riihonjärven osalta.

SSLTY on yleishyödyllinen yhdistys, jonka toiminta-ajatuksena on tukea linnustonsuojelun, tutkimuksen ja lintuhavaintojen avulla lintujen elinympäristön ja yleensä luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Alavuden kaupunki kuuluu yhdistyksen toimialueeseen, ja yhdistyksen kotipaikka on Alavus. Yhdistys on aikoinaan perustettu Tuurissa.

Luonnon monimuotoisuuden hupeneminen (yleisemmin luontokato), ilmastonmuutos ja vesien pilaantuminen on todettu valtaviksi ongelmiksi niin maailmanlaajuisesti kuin Suomen tasollakin. Kunnallinen päätöksenteko on merkittävässä asemassa näiden huomioinnissa, sillä juuri paikallisesti jotain lopulta tapahtuu tai ei tapahdu. Linnuston osalta juuri vesilintujen nopea ja laaja uhanalaistuminen on ollut hyvin huolestuttavaa.

Esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön alaisen Luonnonvarakeskuksen (Luke) mukaan vesilintukannat ovat pitkällä aikavälillä taantuneet sekä rehevillä että karuilla vesillä. Niinkin yleisten riistalajien kuin sinisorsan ja tavin pesimäkannat ovat pienentyneet viimeisen 10 vuoden aikana selvästi. Pudotus on ollut erityisen suurta haapanan kohdalla:

<https://www.luke.fi/fi/seurannat/vesilintuseurannat/kesan-2024-laskennat-osoittavat-vesilintukantojen-taantuvan-edelleen>

Tämän negatiivisen trendin katkaisemiseksi on olennaista, että vesilintujen jo olemassa olevat sekä levähdys- että pesimäalueet turvataan sen ohella, että myös uusia kosteikkoalueita muodostetaan.

Riihonjärvi on tunnettu lintujärvi, joka on monen vesilintulajin pesintäalue ja muutonaikainen levähdysalue. Se kuuluu MAALI-alueisiin (Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet, MAALI-hankkeen loppuraportti 2013, s. 10). Järvi kuuluu Töysänjoen tulva-alueeseen.

MAALI-raportin mukaan järven pesimälinnustoon kuuluu tavallisten vesilintujen lisäksi mm. nokikana (*Fulica atra*), koodi EN eli erittäin uhanalainen, härkälintu (*Podiceps grisegena*) NT - silmälläpidettävä, silkkiuikku (*Podiceps cristatus*) NT - silmälläpidettävä ja todennäköisesti mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*) EN - erittäin uhanalainen. Nokikanoja on erityisen suuri määrä verrattuna Alavuden muihin järviin. BirdLife Suomen TIIRA-havaintojärjestelmän mukaan mustakurkku-uikkuja on havaittu järvellä viime vuosina lähes vuosittain pesimäaikaan.

Riihonjärvi on myös merkittävä vesilintujen levähdysalue erityisesti keväisin tulva-aikaan.

Jo kaava-aineiston luontoselvityksestä (ss. 84–88) käy ilmi Riihonjärven monipuolinen pesimälinnusto (mm. vesilinnuista haapana *Anas penelope*, uhanalaisuusluokitus VU – vaarantunut).

Tiedot perustuvat vain yhden vuoden pariin laskentakertaan. Pitkäaikaisen havainnoinnin perusteella järvellä ja sen rantavyöhykkeellä voi havaita todella paljon eri lintulajeja eri vuodenaikoina: punasotka (CR - äärimmäisen

uhanalainen), tukkasotka (EN - erittäin uhanalainen), tundrametsähanhi (EN - erittäin uhanalainen), taigametsähanhi (VU - vaarantunut), piekana (EN - erittäin uhanalainen), heinätavi (VU - vaarantunut), selkälökki (EN - erittäin uhanalainen), ruskosuohaukan lisäksi myös sinisuohaukka (VU - vaarantunut), lapasorsa, uivelo, harmaasorsa ja laulujoutsen. Syksyllä järvellä nähdään runsaasti eri pääskylajeja (lajit EN-VU - erittäin uhanalainen - vaarantunut), ja alleja (NT - silmälläpidettävä). Onpa keväisessä tulvapajukossa kerran nähty harvinainen sitruunavästäräkkikin.

Luontoselvityksen sivulla 88 todetaan Riihonjärven osalta: ”*Maakunnallisesti tärkeä lintualue suositellaan huomioitavan kaavassa niin, että MAALI-rajauksen sisällä rakentamattomat rannat säilytetään mahdollisimman luonnontilaisina. Tarvittaessa vesistöä voidaan kunnostaa umpeenkasvun ehkäisemiseksi. Raivauksessa tulee huomioida linnuston elinolosuhteiden säilyttäminen ja mieluiten parantaminen*”.

Kaavaehdotuksessa tätä suositusta ei ole kuitenkaan huomioitu. Kaavakartassa on merkinnällä li-1 osoitettu maakunnallisesti tärkeä lintujen pesimäalue eli Riihonjärvi. Sitä koskevassa kaavamääräyksessä todetaan ”Alueiden käytössä ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, että suunniteltu maankäyttö ei vaaranna alueen linnuston elinoloja. Pesimäalueen rantojen luhta- ja suoalueet tulee pitää kasvillisuudeltaan mahdollisimman luonnontilaisina...”.

Tämän kanssa ristiriidassa on se, että alueelle on osoitettu uusia rakennuspaikkoja, jotka ilmeisen selvästi vaarantavat alueen linnuston elinoloja sekä rakennusaikaisen häiriön että käytön seurauksena.

Erityisen huolestuttavaa on se, että Riihonjärven läntiselle rannalle, vesilintujen elinolojen kannalta tärkeän kortteikon/ruovikon tuntumaan, on merkitty neljä uutta rakennuspaikkaa loma-asunnoille (merkintä 4-RA6). Näiden rakennuspaikkojen loma-asuntopäyttö vaarantaa ilmeisesti linnuston elinoloja. Lisäksi mahdollinen ruoppaus ja rantavyöhykkeen muu muokkaus tulisi heikentämään alueen linnuston elinmahdollisuuksia ja pesimätulosta, ja sen johdosta ”pesimäalueen rantojen luhta- ja suoalueet” eivät ainakaan pysyisi luonnontilaisina.

Riihonjärven MAALI-alueen luontoarvoja on jo heikennetty aikaisemmalla rantarakentamisella.

Kaikki uudet rakennuspaikat tulee poistaa.

2.1.2 Kaavan laatijan vastine

Rantaosayleiskaavan mukaiset rakennuspaikat perustuvat mitoitukseen, jota on käytetty Alavudella kaikilla järvillä. Mitoitusperusteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa (20.1.2020 § 12) ja ne myös ELY-keskus on todennut hyväksi.

Riihonjärven osalta järvelle on osoitettu jopa vähemmän rakennusoikeutta kuin mitoitus sallisi, sillä yksi maanomistaja on halunnut luopua rakennuspaikoistaan. Järvelle ei ole siirretty rakennuspaikkoja muilta järviltä, eikä järven rakennuspaikkoja ole voitu maanomistustilanteesta johtuen siirtää muille järville. Uudet rakennuspaikat on osoitettu mahdollisuuksien mukaan toistensa yhteyteen siten, että järven luoteisosa ja suuri osa pohjoisrannasta jää rakentamiselta vapaaksi.

Riihonjärveä ei ole osoitettu esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueena juuri hyväksytyssä Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Alue ei ole Natura 2000- aluetta eikä

luonnonsuojelualuetta, eikä siellä sijaitse Luonnonsuojelulain 64 §, 77 §, 79 §, tai 81 § mukaisia kohteita tai alueita, joiden perusteella maanomistaja voisi saada Luonnonsuojelulain 111 § mukaista korvausta. Monet maakunnallisesti arvokkaat lintualueet sijaitsevat järvillä, joiden rannat ovat osaksi asuin- tai loma-asuinkäytössä. Näille on osoitettu kaavalla myös uutta rakentamista, esimerkiksi Ponnenjärvi/Alavus, Kivijärvi/Kivijärvi, Jokisuunlahti-Valmosanlahti/Evijärvi.

Riihonjärvi on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osana matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykettä, jonka mukaan maankäytön suunnittelussa on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Lisäksi suunnitelmääräyksen mukaan suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistykseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämispotentiaali. Riihonjärven osalta laadittava rantaosayleiskaava huomioi paremmin sekä alueen luontoarvot että elämispotentiaalin kuin voimassa oleva yleiskaava.

Riihonjärvellä on voimassa Tuurin ympäristön osayleiskaava. Osayleiskaavassa Riihonjärveä ympäröivät MT-, M-1, MY-, ja T-alueet. M-1-alueet ovat maa- ja metsätalousvaltaisia asuntoalueita, joissa uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 5000m². Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa enintään kaksi asuinrakennusta tai yhden kaksiasuntoisen rakennuksen. Teollisuus- ja varastoalueella uuden rakennuspaikan tulee olla vähintään 5000 m². Teollisuus- ja varastorakennusalue ulottuu rantaviivaan asti.

Voimassa olevaan kaavaan verrattuna laadittavassa rantaosayleiskaavassa osoitetaan rakennusalueet tarkemmin, minkä lisäksi mahdollistetaan vähemmän rakentamista. Voimassa olevassa kaavassa rantaviivaa, jolle voidaan rakentaa, on osoitettu noin 1640 metriä, mistä teollisuudelle on varattu lähes 400 metriä rantaviivaa ja maa- ja metsätalousvaltaiseksi asuntoalueille (M-1) noin 1240 metriä. ja nyt laadittavassa rantaosayleiskaavassa uusille rakennuspaikoille on osoitettu vähimmäismäärä 40 m/rakennuspaikka eli yhteensä noin 320 m. Olemassa oleville, jo rakennetuille rakennuspaikoille on osoitettu rantaviivaa noin 360 m, minkä lisäksi kaavalla on osoitettu kolme maatilan rantaosan rakennuspaikkaa maa- ja metsätalousalueelle. Kokonaisuudessaan rakentamiskäyttöön on nyt laadittavassa rantaosayleiskaavassa osoitettu siis 680 metriä rantaviivaa, mikä on 960 metriä vähemmän kuin M-1 ja T-alueita on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa. Nyt laadittavalla rantaosayleiskaavalla ei sallita uusia vakituisten asumisen rakennuksia eikä teollisuusrakentamista ranta-alueelle, mitkä voimassa oleva yleiskaava mahdollistaa.

Riihonjärven rantaviiva on muuttunut Suomenselän maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden MAALI-hankkeen loppuraportin 2013 julkaisujankohdasta. Tuolloin järven pohjoispuolelle sijoittui suoalue, joka on sittemmin muokattu vesialtaaksi.

Hakojärvi

2.2 Kiinteistö 10-409-61-25

Haluan että otatte huomioon seuraavat muutosehdotukset, kaavaehdotukseen koskien Hakojärveä, omistamani kiinteistön 10-409-61-25 ranta-alueiden osalta. Omistamallani ranta-alueella on nyt vain rantaosa (karttaan merkitsemäni kohta 1.) Kaavaehdotuksesta poiketen haluan, omistamilleni ranta-alueille kaavoitetaan muitakin rakennuspaikkoja loma-asuntoja varten.

Tässä viestissä on karttakuva, johon merkitsin alueet, joita muutosehdotukset koskevat.

1. On tilan 61:25 mailla, eikä tietääkseni tonttia ole lohkottu. Haluan että rakennuspaikkaan merkitty rakennusalue on suurempi. Tällä hetkellä lohkolla on ranta sauna, jota voi käyttää kesäisin. Tähän on tarkoituksena rakentaa kauemmas rannasta myös talviasuttava loma-asunto.
2. Tälle lohkolle haluan rakennuspaikan loma-asunnolle.
3. Tähän haluan kaksi lohkoa ja molemmille haluan rakennuspaikan loma-asunnolle.

2.2.1 Kaavan laatija:

Hakojärvellä mitoitus on 7 rakennuspaikkaa/kilometri (järven koko yli 25 ha). Mitoitusohjeen mukaisesti rakentamattoman kiinteistön ensimmäinen uusi lomarakennuspaikka vaatii 0,500 mitoitusyksikköä ja kiinteistön seuraavat rakennuspaikat 1,000 mitoitusyksikköä lisää rakennuspaikkaa kohden.

Kiinteistö 61:25 muodostuu kantatilasta 863-402-61-3 yhdessä kiinteistöjen 74:55, 61:20, 61:21, 61:22 ja 61:24 kanssa. Kantatilalla on rantaviivaa yhteensä 989 metriä ja rakennettuja asuinrakennuksia ja lomarakennuksia yhteensä viisi kappaletta. Kantatilalla on jäljellä kokonaisrakennusoikeutta 0,058 mitoitusyksikköä, joka ei riitä enää uusiin rakennuspaikkoihin. **Näin ollen kiinteistön 61:25 alueelle ei voida osoittaa uusia lomarakennuspaikkoja.**

Rakennusrekisterin ja verottajan tietojen mukaisesti kiinteistöllä 61:25 sijaitsee vapaa-ajan rakennus sekä talousrakennus. Tämän lomarakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tulee kaavan vahvistumisen jälkeen olemaan 200 krsm². Lomarakennuspaikan koko on kaavaehdotuksessa osoitettu noin 2000 m²:n suuruiseksi. **Tätä olemassa olevaa lomarakennuspaikkaa Hakojärvellä kiinteistöllä 61:25 laajennetaan maanomistajan toiveesta takarajaltaan viereistä lomarakennuspaikkaa vastaavaksi, jolloin kaavassa osoitetun lomarakennuspaikan koko on noin 3700 m².**

2.3 Kiinteistöt 10-409-65-14, 10-409-65-12, 10-409-65-17

Alavuden rantaosayleiskaavan 5. osa, Töysän järvet, on julkisesti nähtävillä 18.9.-18.10.2024 välisen ajan. Vaadimme kohtuullistamista osa-alueen 3 ehdotettuun tonttien sijaintiin ja ennen kaikkea nyt suunnitelmassa oleville tonteille johtaviin tielinjauksiin.

Kesäkuussa 2024 ilmoitin puhelimitse mm., että kiinteistöjen 65:14 ja 65:12 kautta ei haluta uutta rasiitetietä ja siksi tonttirypäs 4RA-6 olisi syytä siirtää toisaalle tai jättää kaavoittamatta.

Perustelut vaatimukselleni eivät tuolloin ilmeisesti ole tulleet riittävän selvästi esitetyiksi. Kirjoitan nyt perusteluni tähän kolmiosaiseen muistutukseen.

Muistutus 1: Uusille lomarakennuspaikoille ei tieyhteyttä kiinteistön 65:12 kautta.

Kun naapuritila 65:24 kolmisenkymmentä vuotta sitten vaihtoi omistajaa, alkoi uusi omistaja myydä tontteja alueelta, jolle on laadittu ranta-asemakaava vuonna 2000. Uudet mökkitontin omistajat käyttivät vanhaa tieuraa, joka kulki kotitaloni editse ja entisen maatilakeskuksen pihan kautta. Liikenne kasvoi, ikkunat ja ulkokalusteet pölyntyivät kuivina kesäpäivinä. Liikenne ja sen äänet eri vuorokaudenaikoina tuottivat kohtuutonta häiriötä ja haittaa. Kun mökkiläiset alkoivat kaivata parempaa tieuraa entisen peltotien sijaan, ehdotimme, että Lahdenahontie siirretään kauemmaksi pihastamme. Yhtymä Kaunismaan omistamasta kiinteistöstä 65:14 annoimme tien pohjaksi noin 400 metrin pituisen maakaistaleen.

Järjestely rauhoitti kotipihaamme merkittävästi. Niistä ajoista vapaa-ajan kiinteistöjen määrä on kasvanut ja liikenne järven rannoille edelleen lisääntynyt. Liikennevirtaa nyt kauempaa seurattessamme olemme kokeneet, että tielinjauksen muutos oli onnistunut ratkaisu.

Emme halua palata taas samaan tilanteeseen, eli joutua kärsimään uudelleen rasiitteesta, jonka helpottamiseksi jo olemme tehneet uhrauksia.

Kaavan laatija on vastineessaan (kaupunginhallitus 9.9.2024, kaavaselostuksen liite 7) kuitannut asian sillä, että kulkuoikeudet perustetaan tonttien lohkomisvaiheessa. Siinä vaiheessa on mielestämme liian myöhäistä vaikuttaa asiaan. Rasiitteen palautuminen on selkeä uhkakuva, jos kaava toteutetaan ehdotetun laisena. Tie tonteille ryppään 4RA-6 nykyisellä sijainnilla todennäköisesti linjattaisiin asuintalomme editse. Kulkuyhteyden luominen kiinteistömme kautta aiheuttaisi meille huomattavaa haittaa.

Muistutus 2: Kiinteistön 65:19 eteläpuoli on maisema-aluetta, joka täytyisi ottaa huomioon kaavassa.

Kaavoittajan vastineen mukaan alueella ei ole kaavakarttaan yltäviä maisema-alueita.

Ellei kyseisellä alueella ole huomioon otettavia maisema-alueita, ehdotan että tonttirypäs 4RA-6 siirretään kiinni ryppään 8RA-6:n etelä- ja/tai pohjoispuolelle. Silloin tuleville kiinteistöille olisi olemassa oleva tie lähellä (Lahdenahontie järven itäpuolella sekä

kiinteistöille 65:19 ja 65:27 johtava tie). Samalla toteutuisi ensimmäisen huomautuskohdan vaatimus kotirauhan turvaamisesta vakituisille asukkailla. Lisäksemme (65:12) täällä on toinen vakituisessa asuinkäytössä oleva talo (65:29). Ehdotetussa suunnitelmassa rasiitetie lomarakennuspaikoille 4RA-6 kulkisi hyvin todennäköisesti myös sen piha-alueen kautta.

Muistutus 3: Kiinteistön 65:17 viereen ei tulisi osoittaa uusia lomarakennuspaikkoja.

Tämän vaatimuksen perustelut ovat samat kuin kohdassa 1 esitetty kaavoittamisen seurauksena, eli tierasitteen palautuminen pihaamme.

Kohdassa 2 on esitetty ehdotus tonttirypypään 4RA-6 siirtämisestä. Tämä siirto ei vaikuta vapaan yhtenäisen rantaviivan määrään, vaikka kaavan laatija vastineessaan näin väittää. Vapaata rantaviivaa jää sama määrä, sijainti vain hieman siirtyy.

ALAVUS ON ASUKKAITAAN VARTEN, todetaan Alavuden kaupungin 16.11.2020 hyväksytyssä strategiassa. Siinä luvataan monta *hyvää ja kaunista*, muun muassa *asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden edistämistä*.

Täällä haja-asutusalueella ei ole katuvaloja, aurausta, lämpö-, vesi- tai viemäriverkostoa, vaikka samaa kiinteistövero maksamme kuin kylillä asuvat. Myöskään minkäänlaista julkista liikennettä ei ole saatavilla.

Edellä mainittuja asioita emme kaipaa, koska pehmeitä vetoimatekijöitä meillä sen sijaan on: *elämänlaatua, viihtyisyyttä ja tunnesiteitäkin tähän paikkaan. Meillä on tilaa ja luonnon rauhaa*. Nämä olosuhteet haluamme säilyttää.

Kuntalaisten näkökulmasta toimiva maapolitiikka näkyy kunnan toiminnan ennustettavuutena sekä kuntalaisten oikeudenmukaisena ja tasapuolisena kohteluna maankäyttöön liittyvissä toimissa.

VISIO: Alavus arvostaa asukkaitaan.

Meille, ja toki monille muillekin, haja-asutusalueella asuminen on valinta, panostus omaan rauhaan ja väljyyteen. Koemme, että sen rauhan häiritseminen nyt käynnissä olevan kaavoitustyön seurauksilla ei ole oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua. Meilläkin on oikeus nauttia kauniista kesäpäivistä omalla pihalla ilman ylimääräistä häiriötä.

(kursiivilla olevat tekstit suoraa lainausta Alavuden strategiasta)

2.3.1 Kaavan laatija

Kaavaluonnosvaiheen vastineessa todettiin, että Iso Liesjärven rannalla sijaitsevalle kiinteistölle 65:22 osoitetuille lomarakennuspaikoille kulkuyhteydet määritellään lopullisesti lomarakennuspaikan lohkomistoimituksen yhteydessä. Kiinteistön 65:12 piha-alueen kautta tapahtuva mahdollinen kulkeminen sekä aiempi kiertotieratkaisu kiinteistön 65:14 kautta on kaavoituksen tiedossa.

Kiinteistön 65:22 omistaja haluaa pitää lomarakennuspaikat kaavaluonnoksessa ja kaavaehdotuksessa esitetyissä paikoissa. Maanomistaja perustelee kaavaluonnoksessa esitettyä sijoittelua rannan paremmalla laadulla sekä nyt rakentamisesta vapaaksi jäävälle osuudelle sijoittuvan kaivon sijainnilla.

Kiinteistön 65:22 omistaja on hyvin tietoinen kiinteistön 65:12 pihan kautta kulkemisen aiheuttamasta häiriöstä. Hän omistaa ½ kiinteistöstä 65:29, jonne kuljetaan myös tätä kulkuyhteyttä piha-alueen kautta. Näille, kiinteistölle 65:22 kaavaehdotuksessa esitetyille lomarakennuspaikoille on tarkoitus käyttää juurikin tätä aiemmin perustettua kiertotietä kiinteistön 65:14 kautta. Liikennettä kiinteistön 65:12 piha-alueen kautta ei haluta lisätä.

Virallisesti kulkuyhteys määritellään kunkin lomarakennuspaikan lohkomistoimituksessa.

Näiden Töysän järvien kaavoituksen vahvistuttua Alavuden alueella on 160:lle vesistölle laaditut rantaosayleiskaavat saman mitoituksen ja ohjeistuksen mukaisesti. Tällä on turvattu maanomistajien oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu koko Alavuden alueella. **Iso Liesjärven kaavaehdotuskarttaan ei tehdä muutoksia.**

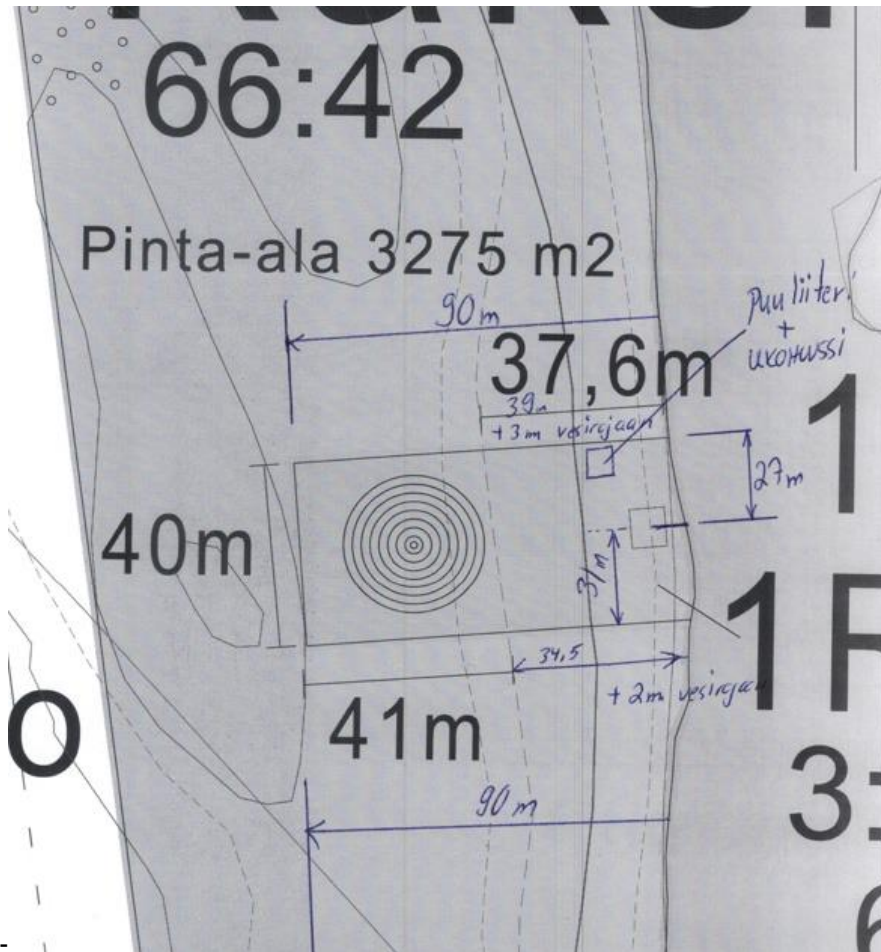
Pieni Kakspuoloinen

2.4 Kiinteistö 10-409-66-42

1. järven suunnasta katsottuna leveydeksi oikea puoli on laitettu mitaksi 27 m mökin keskeltä mitattuna. Tämä on tärkeä mitta. Aikaisempi mitta 40m (20m oik + 20m vas mökistä) tarkoittaa että puuliiteri ja huussi olisi jäänyt kokonaan rajojen ulkopuolelle. Vasen reuna on laitettu mitaksi 31m mökin keskeltä. Nyt alas menevä tie mahtuu juuri ja juuri rajan sisälle.
2. Rannasta pois päin pitkät sivut olisi 90 metriä rannasta ja antaa juuri oikean mitan kallion reunaan jolloin tien ja kallion väliin jäisi juuri sopiva tila rakentaa mahdollisesti lisää. Tämä on myös tärkeä mitta.

Laitoin karttaan myös mitan oikean reunan osalta tien keskelle 39m + 3m aivan vesirajaan. Vastaavasti vasen reuna 34,5m tien keskelle ja + 2m aivan vesirajaan.

Laitoin karttaan myös mitan oikean reunan osalta tien keskelle 39m + 3m aivan vesirajaan. Vastaavasti vasen reuna 34,5m tien keskelle ja + 2m aivan vesirajaan.

2.3.1 Kaavan laatija

Olemassa olevaa lomarakennuspaikkaa on syytä laajentaa siten, että jo rakennettu rakennuskanta sijoittuu rakennusalueen rajauksen sisälle. Samalla kasvatetaan tontin syvyyttä tontin läpi kulkevan tien vuoksi mahdollistaen rakentaminen takamaastoon tien taakse. **Muutetaan lomarakennuspaikan ulottuvuutta kiinteistöllä 10-409-66-42 esityksen mukaisesti.**